

**BUXORO DAVLAT
PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

**BUXORO DAVLAT PEDAGOGIKA
INSTITUTI**

TA'LIM TRANSFORMATSIYASI

ILMIY – METODIK JURNAL

No. 2

OMON MUXTOR HIKOYALARIDAGI BADIY ZAMON VA INSON TASVIRINING O'ZIGA XOSLIKLARI

Ahatova Durdona Davron qizi,

Buxoro davlat universiteti tayanch doktoranti

d.d.ahatova@buxdu.uz

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot XX asr o'zbek adabiyotining yirik namoyandasi Omon Muxtor hikoyanavisligidagi ontologik va estetik tamoyillarni yoritishga qaratilgan. Adibning «Suratdagi yo'lbars», «Adabiyot muallimi», «Yozilmagan hayot» kabi asarlari misolida badiiy zamon kategoriyasining transformatsiyasi hamda inson ruhiyati talqinidagi evrilishlar tahlil etiladi. Maqolada xronotop nazariyasi va psixologizmning o'ziga xos namoyon bo'lish shakllari ilmiy asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Omon Muxtor, badiiy xronotop, psixologik portret, retrospeksiya, estetik konsepsiya, o'zbek hikoyachiligi, modifikatsiya, badiiy yaxlitlik.

ОСОБЕННОСТИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ВРЕМЕНИ И ИЗОБРАЖЕНИЯ ЧЕЛОВЕКА В РАССКАЗАХ ОМОНА МУХТОРА

Ahatova Durdona Davron kizi,

Докторант Бухарского государственного университета

Аннотация. Данное исследование направлено на освещение онтологических и эстетических принципов новеллистики Омона Мухтора — крупного представителя узбекской литературы XX века. На примере таких произведений автора, как «Тигр на картине», «Учитель литературы» и «Ненаписанная жизнь», анализируются трансформация категории художественного времени и эволюция в интерпретации человеческой психики. В статье научно обоснованы специфические формы проявления теории хронотопа и психологизма в творчестве писателя.

Ключевые слова: Омон Мухтор, художественный хронотоп, психологический портрет, ретроспекция, эстетическая концепция, узбекская новеллистика, модификация, художественная целостность.

SPECIFIC FEATURES OF ARTISTIC TIME AND CHARACTER PORTRAYAL IN OMON MUKHTOR'S SHORT STORIES

Akhatova Durdona Davron kizi,

Doctoral student at Bukhara State University

Abstract. This study aims to highlight the ontological and aesthetic principles in the short story writing of Omon Mukhtor, a prominent figure in 20th-century Uzbek literature. Using examples from the author's works such as "The Tiger in the Picture," "The Literature Teacher," and "The Unwritten Life," the transformation of the artistic time category and the evolution in the interpretation of human psychology are analyzed. The article provides a scientific basis for the specific manifestations of chronotope theory and psychologism in the writer's work.

Keywords: Omon Mukhtor, artistic chronotope, psychological portrait, retrospection, aesthetic conception, Uzbek short story writing, modification, artistic integrity.

KIRISH. XX asr o'zbek adabiyoti tarixiy taraqqiyotning shunday bir nuqtasida turibdiki, unda nafaqat ijtimoiy-siyosiy evrilishlar, balki inson mohiyatini anglashga bo'lgan fundamental yondashuvlar ham tubdan yangilandi. Milliy hikoyachilik Abdulla Qahhorning o'tkir syujet qurish mahoratidan Shukur Xolmirzayevning realistik psixologizmiga qadar bo'lgan masofani bosib o'tar ekan, bu jarayonda Omon Muxtor (1941–2013) ijodi o'zining intellektual salmog'i va modernistik izlanishlari bilan alohida ajralib turadi.

Omon Muxtor nafaqat sermahsul ijodkor, balki o'zbek nasrida "**falsafiy-ruhiy qatlam**" tushunchasini yangi bosqichga olib chiqqan san'atkordir. Buxoro adabiy muhitining teran ildizlaridan suv ichgan, Toshkent davlat universiteti (hozirgi O'zMU) jurnalistika maktabida sayqallangan adibning «Nigoh», «Qushlar va tushlar», «O'lmagan jon» kabi to'plamlari hikoya janrining imkoniyatlari nechog'lik keng ekanligini isbotladi. Uning hikoyalarida voqelik shunchaki tashqi tasvir ob'ekti emas, balki qahramon ruhiyatining prizmasidan o'tkazilgan ichki bir manzaradir.

Adabiyotshunoslikda Omon Muxtorning romanchilik mahorati O'. Nazarov, M. Pirnazarova kabi olimlar tomonidan badiiy xronotop va uslubiy izlanishlar nuqtayi nazaridan tadqiq etilgan bo'lsa, U. Muxtorova asarlaridagi mifologik va irfoniy asoslarni yoritishga harakat qilgan. Shunga qaramay, adibning kichik epik janrdagi asarlari, xususan, badiiy zamon kategoriyasining inson obrazi bilan dialektik aloqasi masalasi hanuz tizimli tahlilga muhtojligicha qolmoqda. Ma'lumki, Omon Muxtor hikoyalarida zamon chiziqli harakatdan ko'ra, ko'proq **sub'ektiv va retrospektiv** xarakterga ega. Ushbu maqolada biz adibning bir qator fundamental hikoyalari asosida zamon va inson munosabatining poetik tabiatini, xronotopik qurilishning o'ziga xosligini hamda matn osti qatlamlaridagi ramziy ma'nolarni ochib berishni maqsad qildik.

Tadqiqot jarayonida adibning «Suratdagi yo'lbars», «Adabiyot muallimi», «Yozilmagan hayot», «Ikki kishi», «Muslim boboning nevaralari» kabi asarlari matn poetikasi va qiyosiy-tipologik tahlil metodlari yordamida o'rganiladi. Bu esa adib individual uslubining tadrijiy rivojini hamda uning milliy adabiy estetikaga qo'shgan novatorlik hissasini aniqlash imkonini beradi.

1. BADIY ZAMON KONSEPSIYASI VA UNING IFODALANISH USULLARI

Badiiy adabiyotda zamon kategoriyasi shunchaki voqelikning xronologik tizmasi yoki xabarlar ketma-ketligi emas, balki muallifning estetik konsepsiyasini harakatga keltiruvchi, asar matosini yaxlit badiiy tizimga aylantiruvchi fundamental substansiyadir. M. Baxtinning "xronotop" nazariyasidan kelib chiqadigan bo'lsak, zamon va makonning o'zaro dialektik bog'liqligi asarning ichki mantiqiy arxitektonikasini belgilab beradi. Omon Muxtor hikoyanavisligida mazkur kategoriya an'anaviy realistik tasvirdan farqli ravishda, **chiziqli bo'lmagan (non-linear)** tabiatga ega. Adib hikoyalarida vaqt statik o'lchamdan chiqib, qahramon ongidagi sub'ektiv kechinmalar, intellektual refleksiylar va retrospektiv xotiralar oqimi orqali ko'p qatlamli (polifonik) tuzilmaga aylanadi.

Jumladan, «**Suratdagi yo'lbars**» hikoyasida zamonning bunday transformatsion xususiyati yorqin namoyon bo'ladi. Asar qahramoni – talaba Rustamning kundalik maishiy hayoti (yotoqxon, seminar tayyorgarligi) bir lahzaga kalendaridagi ramziy tasvir – yo'lbars surati bilan to'qnashadi. Shu oning o'zida "hozirgi zamon" o'z chegaralarini buzib, sarguzasht-fantastik va mifologik qatlamlarga daxldor bo'la boshlaydi. Omon Muxtor bu o'rinda zamoni qat'iy chegaralangan birlik sifatida emas, balki insonning ruhiy tajribasi va genetik xotirasi uyg'unlashgan yaxlit kontinuum sifatida taqdim etadi. Qahramon ongi bolalik xotiralari, shahar urbanizatsiyasidagi ekzistensial yo'qotishlar va hayvonot bog'i bilan bog'liq retrospektiv manzaralar orasida erkin harakat qiladi. Bu esa o'z navbatida, zamonning inson idrokiga bo'ysunuvchi **psixologik substansiya** ekanligini tasdiqlaydi.

Retrospektiv zamon qurilishining yanada murakkab shaklini adibning «**Adabiyot muallimi**» hikoyasida kuzatish mumkin. Muallif asar kompozitsiyasiga uch xil vaqt o'lchamini sinxron tarzda singdiradi:

1. **Tarixiy-ramziy zamon:** O'rta asrlar Buxorosi va ikki imom haqidagi rivoyat;
2. **Ijtimoiy-maishiy zamon:** Choyxonadagi suhbatlar va real hayot manzaralari;
3. **Individual-psixologik zamon:** Qahramonning ayni damdagi ruhiy tahlil va mushohadalari.

Adib bu uch qatlamni o'zaro shunday integratsiya qiladiki, natijada tarix hozirgi kunni tushuntirib beruvchi mantiqiy asosga, hozirgi zamon esa tarixiy haqiqatlarni qayta kashf etuvchi maydonga aylanadi. Bunday "**xotira uzatmasi**" (**memory transmission**) Omon Muxtor ijodiy metodida shunchaki texnik usul emas, balki insonning ma'naviy-tarixiy ildizlaridan uzilmasligini ta'minlovchi estetik tamoyildir.

Adabiyotshunos S. Mirvaliyev ta'kidlaganidek, badiiy zamonning psixologik o'lchami — qahramon ongidagi sub'ektiv vaqt tuyg'usi — realizm nasrining imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi. Omon Muxtor hikoyalarida aynan shu **sub'ektiv-psixologik vaqt** ustuvorlik qiladi. Muallif mahorati shundaki, u bir necha daqiqalik voqeaga butun bir avlod qismatini sig'dira oladi yoki o'n yillik masofani bir zumlik insoniy iztirob prizmasidan o'tkazib yuboradi. Binobarin, adib hikoyalaridagi xronotopik yaxlitlik voqealar ketma-ketligiga emas, balki g'oyaviy-ruhiy mazmunning izchilligiga asoslanadi.

2. INSON OBRAZI VA UNING BADIY TALQINI

Omon Muxtor hikoyalaridagi inson konsepsiyasi o'zbek nasridagi an'anaviy qahramon tipologiyasidan tubdan farqlanib, **ekzistensial va ontologik** tahlilga asoslanadi. Adib qahramonni ijtimoiy funksiya bajaruvchi sub'ekt sifatida emas, balki murakkab ruhiy dunyoga, ichki ziddiyatlar va ma'naviy tanlov huquqiga ega bo'lgan shaxs sifatida tadqiq etadi. Bu xususiyat zamonaviy o'zbek hikoyachiligida inson obrazining "ijtimoiy qobiq"dan chiqib, "ruhiy mohiyat"ga ko'chishi tendensiyasining yorqin ifodasidir.

«**Adabiyot muallimi**» hikoyasida Shavkat obrazi orqali milliy ziyolining o'zlikni anglash fojiasi va ma'naviy immuniteti masalasi ko'tariladi. Qahramonning kurashi tashqi dramatik harakatlarda emas, balki botiniy bir sobitlikda — o'z dunyoqarashini ichki degradatsiyadan himoya qilishda namoyon bo'ladi. Shavkatning o'rta asr imomlari haqidagi rivoyatni yodga olish sahnasi shunchaki xotira emas, balki uning shaxsiy ma'naviy mezonlarini "**tarixiy etalon**" bilan qiyoslash jarayonidir. Muallif ushbu obraz orqali inson qadr-qimmatining haqiqiy o'lchovi tashqi muvaffaqiyat yoki ijtimoiy statusda emas, balki shaxsning o'z prinsiplari oldidagi sodiqligi va **ichki yaxlitligida** ekanini isbotlaydi.

«**Suratdagi yo'lbars**» hikoyasining bosh qahramoni Rustam esa butunlay boshqa bir tipologik qatlamni — urbanizatsiyalashgan jamiyatda o'zligidan begonalashgan modern inson tipini ifodalaydi. Uning yo'lbars ko'zlaridagi "bayonsiz hasrat"ni his etishi — bu insonning tabiatdan uzilishi va texnogen dunyoda o'zining ibtidoiy-tabiiy erkinligini sog'inishi ramzidir. Adib bu yerda inson va tabiat o'rtasidagi dikotomiyani psixologik subtekstlar orqali yoritadi. Rustam obrazi o'zbek hikoyachiligida insonni nafaqat ijtimoiy, balki **vujudiy (ekzistensial)** darajada tasvirlashning mukammal namunasi.

«**Muslim boboning nevaralari**» hikoyasida esa avlodlararo dialektika va qadriyatlar transformatsiyasi inson siymosi prizmasidan o'tkaziladi. Muslim bobo va uning nevaralari o'rtasidagi tushunmovchilik fojiaiy xarakterga ega emas, balki zamonning tabiiy oqimi va xronotopik evrilishlar natijasidir. Adib avlodlar o'rtasidagi "uzilish"ni sevgi va insoniy yaqinlik orqali bartaraf etish mumkinligiga ishora qiladi, bu esa asarning gumanistik patosini belgilab beradi.

3. PSIXOLOGIZM VA MILLIY-MA'NAVIY QO'SHIMCHA QATLAMLAR

Omon Muxtor hikoyalaridagi psixologizm hodisasi qahramon ruhiyatini shunchaki deklyarativ (ochiq) bayon qilishdan yiroq. Adib ko'proq **bilvosita psixologik tahlil** metodiga tayanadi: ichki holat syujet detallari, ramziy obrazlar va asar to'qimasidagi "sukut poetikasi" (subtekst) orqali yashirin tarzda ifodalanadi. O'. Nazarov ta'kidlaganidek, adib nasriga xos bo'lgan tashqi detal orqali botiniy dunyoni ochish mahorati hikoya janrining ixcham imkoniyatlarida yanada konsentratsiyalashgan (zichlashgan) ko'rinish oladi.

Adib ijodida milliy-ma'naviy qatlam ikki muhim yo'nalishda shakllanadi:

1. **Arxeotipik va madaniy kodlar:** Buxoro sivilizatsiyasi, Sharq tarixiy merosi va islomiy ma'naviyat bilan bog'liq ramzlar. «Adabiyot muallimi»dagi rivoyat yoki «To'rt tomon qibla» trilogiyasidagi motivlar shunchaki bezak emas, balki hozirgi kunning aksiologik (qadriyat) mezonlarini o'tmish silsilasida imtihon qilish usulidir.
2. **Etnopsixologik qatlam:** Oddiy insoniy munosabatlarda, o'zbekona turmush tarzida ko'rinadigan milliy xarakter belgilari.

U. Muxtorova ta'kidlaganidek, Omon Muxtor asarlarida inson kechmishi uning "**ongi va ruhiyati koordinatalari**" orqali chiziladi. Binobarin, qahramonning o'tmishga — xoh u tarixiy, xoh shaxsiy bo'lsin — qaytishi shunchaki mexanik eslash emas, balki bugungi kunning ma'naviy bo'shliqlarini to'ldirish uchun zarur bo'lgan **ontologik ehtiyojdir**. Aynan shu jihat Omon Muxtor hikoyalarini o'zbek nasrining an'anaviy-maishiy yo'nalishidan ajratib, ularni intellektual va falsafiy nasr darajasiga ko'taradi.

Omon Muxtorning xarakter yaratish texnikasi Anton Chexovning detallashtirish san'ati va Yusuf Idrisning o'tkir psixologik tahlil mahorati bilan hamohanglik kasb etadi. Biroq adib ushbu jahonshumul tajribalarni o'zbek milliy mentaliteti va Sharqona tasviriy uslub bilan sintez qilib, o'zining individual poetik makonini yaratishga muvaffaq bo'lgan.

XULOSA. Omon Muxtor hikoyanavisligida badiiy zamon va inson obrazi masalasini tadqiq etish jarayonida quyidagi umumlashtiruvchi xulosalarga kelish mumkin:

Birinchi, adib nasridagi **badiiy zamon paradigmasi** an'anaviy voqebandlik silsilasidan tubdan farq qilib, ko'proq inson ongining ichki vaqt o'lchamiga — **sub'ektiv xronotopga** tayanadi. Omon Muxtor uchun vaqt shunchaki o'tib boruvchi soniyalar yig'indisi emas, balki o'tmish, bugun va kelajak bir nuqtada birlashadigan **ruhiy makon (spiritual space)** sanaladi. Adib qo'llagan retrospektiv kompozitsiya, tarixiy rivoyatlarning zamonaviy voqelik matosiga sinxron tarzda singdirilishi hamda tush va xotira kabi poetik vositalar vaqt chegaralarini shaffoflashtirishga, inson kechmishini yaxlit bir butunlikda ko'rsatishga xizmat qiladi.

Ikkinchi, **inson obrazi talqinida** adib ijtimoiy determinizm qoliplaridan voz kechib, qahramonning **ekzistensial mohiyatini** birinchi planga olib chiqadi. Omon Muxtor qahramonlari — o'z milliy-madaniy ildizlariga sodiq qolgan holda, zamonaviy dunyoning ma'naviy inqirozlari va axloqiy

dilemmalari bilan yuzma-yuz turgan intellektual shaxslardir. Bu qahramonlarning qadr-qimmatini ularning ijtimoiy mavqeyi bilan emas, balki shaxsiy tanlovlari va botiniy erkinligi darajasi bilan belgilanadi.

Uchinchidan, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Omon Muxtor kichik epik janrning ixcham imkoniyatlari doirasida falsafiy mushohada, psixologik tahlil va milliy-ma'naviy qadriyatlar sintezini yaratishga erishgan noyob uslub egasidir. Uning hikoyalari o'zbek hikoyachiligidagi an'anaviy realistlik tasvirni modernistik va ramziy-majoziy elementlar bilan boyitgan holda, inson va zamon munosabatini yangi badiiy-falsafiy darajaga ko'tardi.

Xulosa o'rinda aytish joizki, Omon Muxtor ijodi o'zbek nasrining intellektual salohiyatini belgilovchi muhim omillardan biridir. Ushbu yo'nalishdagi kelgusi tadqiqotlarni adibning boshqa hikoyalari, shuningdek, uning romanchilik mahoratidagi zamon va makon arxitektonikasi bilan qiyosiy-tipologik ravishda davom ettirish milliy adabiyotshunosligimiz uchun yangi nazariy ufqlarni ochishi shubhasiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Muxtor O. Qushlar va tushlar: hikoyalar. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1971. — 128 b.
2. Muxtor O. O'lmagan jon: hikoyalar. — Toshkent: Sharq, 1995. — 160 b.
3. Muxtor O. To'rt tomon qibla: trilogiya. — Toshkent: Sharq NMAK, 2000. — 432 b.
4. Baxtin M. M. Voprosy literatury i estetiki. — Moskva: Xudozhestvennaya literatura, 1975. — 504 s.
5. Mirvaliyev S. Roman va zamon. — Toshkent: Fan, 1983. — 240 b.
6. Nazarov O'. Omon Muxtor romanlarida badiiy xronotop muammosi: Filol. fan. fals. dokt. ...diss. — Toshkent, 2018. — 150 b.
7. Pirnazarova M. M. Hozirgi o'zbek romanlarida uslubiy izlanishlar (O. Muxtor, X. Do'stmuhammad, U. Hamdam, T. Rustam romanlari misolida): Filol. fan. nomz. ...diss. — Toshkent, 2006. — 160 b.
8. Muxtorova U. T. O'zbek milliy romanlarida ilohiy motiv va rivoyatlarning sintezlashuvi tajribasi // O'zbekiston: til va madaniyat. — 2024. — №4. — B. 137–145.
9. Jo'raqulov U. Nazariy poetika masalalari: Muallif. Janr. Xronotop. — Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi NMIU, 2015. — 356 b.
10. Quronov D., Mamajonov Z., Sheraliyeva M. Adabiyotshunoslik lug'ati. — Toshkent: Akademnashr, 2013. — 380 b.
11. Rasulov A. Badiiylik — bezavol yangilik. — Toshkent: Sharq, 2007. — 336 b.
12. XX asr o'zbek hikoyasi antologiyasi / Tuzuvchilar: A. Oripov, U. Normatov va boshq. — Toshkent: Sharq, 2005. — 512 b.

Ikramova Aziza Aminovna , Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv o'rganish tizimlari orqali talabalarning individual ta'lim trayektoriyasini loyihalash	136
Jumaniyozova Shahnoza Rajabboy qizi , Alohida ehtiyojmand bolalar bilan ishlashning psixologik xususiyatlari	142
Jumayeva Azizabonu Mo`min qizi , Pragmatik yondashuv orqali talabalarni refleksiv kompetensiyalarini takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	147
Jumayeva Habiba G'aforovna , Ta'lim jarayonida geymifikatsion texnologiyalar vositasida talabalarning o'z-o'zini baholash kompetensiyasini rivojlantirish	156
Hakimova Nargiza Supxonovna, Kattayeva Mehrangiz Nabiyevena , Boshlang'ich sinf o'quvchilarini kreativ fikrlashga yo'naltirilgan innovatsion texnologiyalar	162
Nadirxanovna Nozima Alisherovna , Yozma madaniyatlararo muloqotni o'rgatishda talabalarning sotsiologiyistik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi	167
Очиллов Фарход Эгамбердиевич , Трансформация семейных традиций и их влияние на патриотическое воспитание молодого поколения в Узбекистане	171
Qurbonova Nafisa Saidjonovna , Differensiyal ta'lim va uning pedagogik ahamiyati	178
Qo'ldoshev Mehriddin Avezmurodovich , Ahmad Donish ma'rifatparvarlik g'oyalari asosida yoshlarda ma'naviy-axloqiy kamolotni shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari	182
G.V. Izbullayeva, Baxodirova Xalimabonu Baxodirovna , Bo'lajak o'qituvchilarning media-kommunikativ kompetentligini rivojlantirish metodikasi	187
Qo'chqorov Nodir Bozorovich , Talabalarda iqtisodiy savodxonlik madaniyatini shakllantirishning innovatsion va intensiv ko'rinishlari	192
Sadullayeva Zarnigor To'liqinjonovna , Talabalarning o'z-o'zini tarbiyalash darajasini diagnostika qilish va monitoring tizimi	197
Safarova Nigora Nasilloevna , Transformativ ta'limning metodologik asoslari: Tanqidiy pedagogika, refleksiv yondashuv va sotsiokonstruktivizm integratsiyasi	204
Teshayeva Dilnoza Chori qizi , Talabalarda ekologik mas'uliyat rivojlanishining pedagogik-psixologik omillari	210
D.I. Normatova , Ingliz tili o'qituvchilarini kreativ yondashuv asosida maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	217
Jumayeva Habiba G'aforovna , Ta'lim jarayonida geymifikatsion yondashuv orqali talabalarning evristik-kognitiv qobiliyatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	222
Raximbayeva Gulyora Ulug'bekovna , Talabalarda media madaniyat va ijtimoiy identifikatsiya o'rtasidagi bog'liqlik	228
Hamdamova Nigora Olimovna , Pedagogical approaches and methods in understanding semantic content	234
Yaxyayeva Shoiraxon Toxirboyevna , Milliy kontent vositasida bolada tahliliy fikrlashni shakllantirish metodikasi	240
Filologiya fanlari	
Зиядуллаева Гульчехра Фатилло Кызы , Семантические синонимы глагола "Пить чай" И их стилистические особенности	245
Choriyeva Mehriniso Qiyomiddinovna , XIX asr oxiri – XX asr boshlarida Buxoro adabiy muhiti va Abdurahmon Tamkin Buxoriyning adabiy merosi	250
Axmedova Dildora Bahodirovna, Jo'rayeva Mohigul Baxtiyor qizi , O'quvchilarning nutqiy etiket kompetensiyasini rivojlantirish masalalari	255
Ahatova Durdona Davron qizi , Omon Muxtor hikoyalaridagi badiiy zamon va inson tasvirining o'ziga xosliklari	260
Baxtiyorova Durdona Ixtiyor qizi , "Korpus texnologiyalari va sun'iy intellekt integratsiyasi asosida ingliz tilida og'zaki nutq hamda o'qib tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish"	264
Nosirova Dilfuza Mustafoyevna , Masallarning kelib chiqishi va rivojlanish bosqichlari	271
Nosirova Nodirabegim Nodirovna , Til o'rganish jarayonida sun'iy intellektning integratsiyasi: Lingvistik kompetensiyani shakllantirish, o'quv jarayonini shaxsiylashtirish va ta'lim samaradorligini oshirish imkoniyatlari	275
To'raboyeva Muqaddas, Pirimova Madina Ramazonovna , Ona tili o'qitish metodikasining zamonaviy konsepsiyasi: Taqiqotlar va yondashuvlar (alijon hamroyevning ilmiy maktabi misolida)	279
Ijtimoiy fanlar	